

RODINA

Z P R A V O D A J O D B O R U R O D I N N Ě P O L I T I K Y A O C H R A N Y P R Á V D Ě T Í

AKTUÁLNÍ AKTIVITY V OBLASTI RODINNÉ POLITIKY: CZ PRES, PŘÍPRAVA STRATEGIE RODINNÉ POLITIKY 2023-2030 A AKČNÍHO PLÁNU KE STRAPS

České předsednictví v Radě EU (CZ PRES)

Česká republika předsedala Radě Evropské unie od 1. července do 31. prosince 2022. Agenda českého předsednictví (CZ PRES) byla významně ovlivněna současnou geopolitickou situací, zejména pak ruskou agresí vůči Ukrajině. Pod vedením českých ministrů a diplomatů se podařilo na jednáních dosáhnout řady velkých výsledků v legislativní i nelegislativní oblasti.

CZ PRES zásadně přispělo k dokončení vyjednávání s Evropským parlamentem a schválení evropské směrnice, která významně ovlivní spravedlivé odměňování zaměstnanců a přispěje k odstranění mzdových rozdílů mezi ženami a muži. Nově formulované Barcelonské cíle pro rok 2030 o zajištění přístupu dětí do předškolního vzdělávání a péče mají členské státy motivovat k zajištění vysoce kvalitních a cenově dostupných služeb předškolního vzdělávání a péče a zlepšení pracovních podmínek v těchto službách. Dalším velkým úspěchem CZ PRES bylo stanovení nových evropských standardů v oblasti dlouhodobé péče a minimálního příjmu. Tyto standardy přimějí národní orgány členských států k tomu, aby své systémy dlouhodobé péče definovaly a nastavily tak, aby zajistily dostupné, přístupné a kvalitní služby pro všechny.

EU2022.CZ

Strategie rodinné politiky 2023-2030

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí na MPSV pokračuje v přípravách Strategie rodinné politiky 2023-2030. Materiál byl připraven v široké spolupráci se zástupci samosprávy i neziskových organizací, v termínu od 17. do 24. února 2023 byl zaslán do vnitřního připomínkového řízení a v termínu od 6. dubna do 21. dubna 2023 do MPŘ. Nyní probíhá vypořádání obdržovaných připomínek.

Akční plán k naplnění Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti na období 2023-2025

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí na MPSV rovněž připravuje Akční plán k naplnění Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti na období 2023-2025 (dále jen „akční plán“). Tento dokument formuluje vize a cíle seniorské politiky, a to zejména s důrazem na koncept aktivního stárnutí a principy udržitelného rozvoje společnosti. Akční plán obsahuje rovněž analytickou část obsahující statistická data k přípravě na stárnutí a zejména přehled konkrétních opatření, jejichž realizace povede k vytyčeným cílům (tzv. Desatero obsažené v již schváleném Strategickém rámci přípravy na stárnutí společnosti na období 2021-2025). Základní vize a principy akčního plánu byly již konzultovány s širokou pracovní skupinou i v rámci posledního jednání Rady vlády pro seniory, které se uskutečnilo 26. dubna 2023. Akční plán bude v nejbližší době zaslán do vnitřního připomínkového řízení.

Fórum rodinné politiky 2023

Ministerstvo práce a sociálních věcí vás zve na již šestý ročník konference Fórum rodinné politiky, který se uskuteční ve dnech 12.-13. října 2023 v Hradci Králové. Součástí programu bude již tradiční předávání cen Pečující roku, které na konkrétních lidských příbězích ukazuje, že neformální pečující si zaslouží pozornost a uznání celé společnosti.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jiřina Kunášková
vedoucí oddělení
jirina.kunaskova@mps.cz

AKČNÍ PLÁN ROVNÉHO ODMĚŇOVÁNÍ ŽEN A MUŽŮ 2023–2026 JE SCHVÁLENÝ!

Ačkoliv jsou v Česku rozdíly v odměňování mužů a žen dlouhodobě výrazně nad průměrem Evropské unie[1], dosud jsme neměli úpravu legislativní ani nelegislativní povahy či mechanismus pro jejich monitoring a snižování. Velkým krokem vpřed je [Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023–2026](#), který vzniknul na MPSV v rámci projektu 22 % K ROVNOSTI. Akční plán schválila vláda ČR na konci prosince roku 2022 a vůbec poprvé se tím zavázala řešit gender pay gap (dále jen „GPG“) v samostatném dokumentu. Ten reaguje na závažný problém příjmové nerovnosti mezi muži a ženami a jeho cílem je nastavit kroky, které povedou k efektivní implementaci principu stejného odměňování za stejnou práci či práci stejné hodnoty. Konkrétně to znamená zajištění vymahatelnosti a dodržování nediskriminace a rovného odměňování žen a mužů a podporu transparentnosti v systémech odměňování ve firmách a organizacích. Akční plán je rozdělen do šesti strategických cílů, které reagují na příčiny nerovného odměňování žen a mužů. Jsou to cíle v těchto oblastech: transparentnost systémů odměňování, kontroly rovného odměňování, odměňování ve veřejné správě, sladování pracovního a osobního života, vzdělávání a zpřístupnění dat.

Nenechme se zmást klesajícím GPG

Rozdíl v odměňování mužů a žen je aktuálně v průměru 16,4 %, jak vyplývá z měření Eurostatu.[2] Je však třeba se podívat i na statistiky uvnitř statistik. Při podrobnějším pohledu například na data žen a mužů v kategorii věku, kdy pečují o malé děti a pracují ve stejné kategorii zaměstnání na stejném pracovišti a ve stejném oboru, zjišťujeme, že došlo naopak k růstu nerovností. To může souviset s pandemií covid-19, kdy při zavření školek a škol matky využívaly ošetrovné častěji než otcové. „Celkové číslo nerovností v odměňování se daří úspěšně snižovat a jsme přesvědčeni, že pozitivní roli sehrávají i aktivity a výstupy projektu 22 % K ROVNOSTI Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Celkový GPG ale také nejspíše ovlivnilo, že na trhu práce bylo v roce 2020 méně žen a zejména méně žen v hůře placených povoláních. Uvědomujeme si, že k narovnávání nerovnosti v odměňování ještě povede dlouhá cesta,“ uvedl Marian Jurečka, místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí.

Akční plán přináší konkrétní opatření

Nerovnost v odměňování mužů a žen má mnoho příčin. Patří k nim segregace trhu práce, kariérní výpadky žen z důvodů mateřství a s tím související nedostatečné sladování pracovního a osobního života z důvodu nedostupnosti zařízení péče nebo malé nabídky flexibilních forem práce.

Rozdíly v odměňování pak mají významné negativní důsledky. Snižují rozpočty domácností, odrážejí se v nízké životní úrovni rodin s více dětmi, v neuspokojivém ekonomickém postavení domácností sólo matek a jejich dětí i v nižších důchodech žen, a dokonce vedou k násilí v partnerských vztazích. Promítají se ale také do nižšího výběru daní z příjmu i daní spotřebních. „Akční plán se dotýká i těchto dalších oblastí, které jsou pro dosažení rovnosti v odměňování klíčové,“ shrnuje Lada Wichterlová, odborná garantka pro inspektoráty práce a Akční plán z projektu 22 % K ROVNOSTI, která řídila proces přípravy dokumentu.

Akční plán reaguje na novou evropskou směrnici

Předložení Akčního plánu uložilo MPSV ČR usnesení vlády prostřednictvím Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 schválené v březnu 2021. Na Akčním plánu spolupracovali klíčoví experti a expertky v oblasti odměňování, kolektivního vyjednávání a sociálního dialogu, pracovního práva, sociologie práce, Úřadu vlády ČR, Kanceláře veřejného ochránce práv a Kanceláře vládního soudce pro lidská práva. „Materiál je kompromisním výstupem podloženým řadou diskuzí, a zejména odborných materiálů a dobrých praxí. K redukci opatření v Akčním plánu rovného odměňování žen a mužů v meziresortním řízení nedocházelo, hlavní diskuse se vedly nad doprovodným textem a jeho vyzněním,“ komentuje Lada Wichterlová.

Přijetí Akčního plánu je zásadní také s ohledem na schválení směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování a přispěje tak k efektivnímu naplnění procesu transpozice směrnice do českého právního prostředí,“ uvádí k tomu zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková. Opatření a cíle Akčního plánu přitom byla navrhována v souladu se zmíněným návrhem evropské směrnice o transparentnosti odměňování[3].

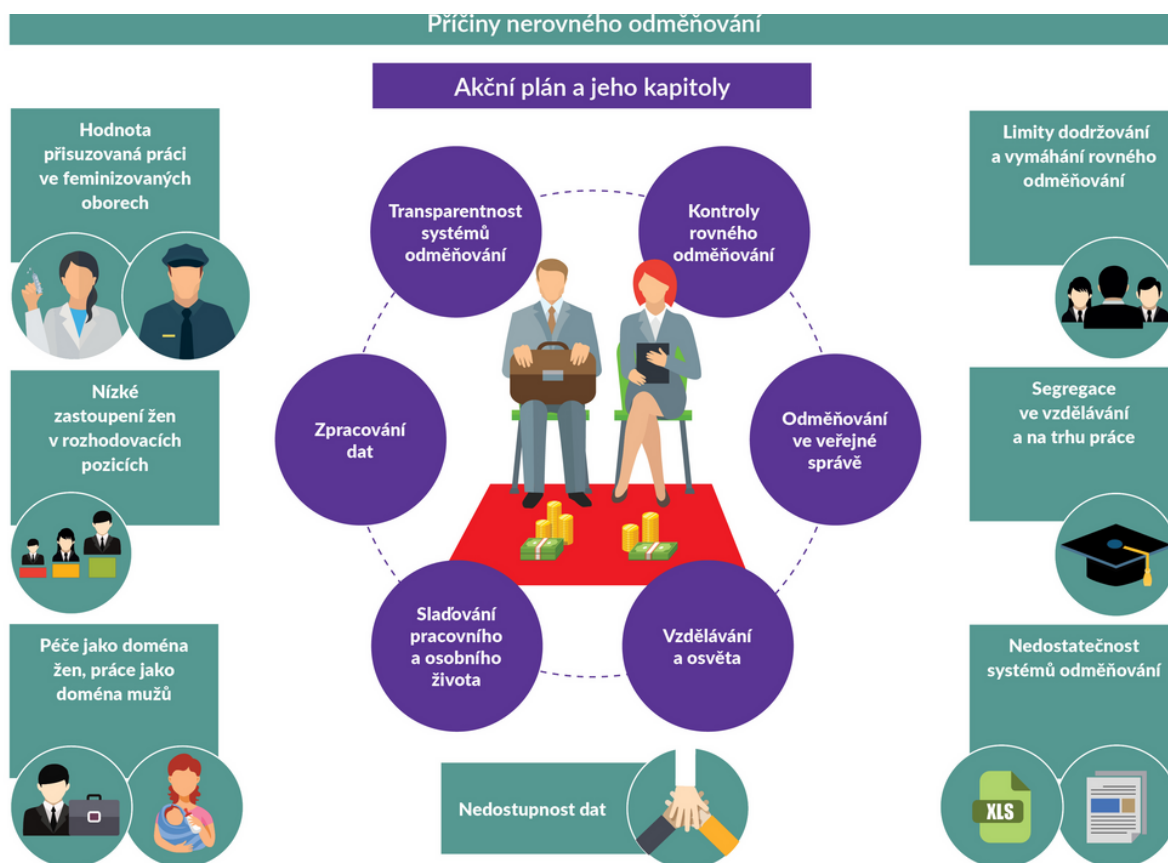
Projekt Rovná odměna jako pomocná ruka zaměstnavatelům

Podporu plnění Akčního plánu bude poskytovat systémový projekt Rovná odměna – Strategie a nástroje pro zvyšování transparentnosti v odměňování a zvyšování vymahatelnosti práva na rovnou odměnu dle zákoníku práce. Projekt bude probíhat na MPSV v letech 2023–2026, aby poskytl potřebné návody a nástroje pro měření rozdílů v odměňování žen a mužů a zavedení transparentnosti do firem. Stát prostřednictvím projektu podává zaměstnavatelům pomocnou ruku nutnou k plnění Akčního plánu, který nastaví kroky směrem k efektivní implementaci principu stejného odměňování za stejnou práci či práci stejné hodnoty na českém trhu práce.

[1] Mezi mzdami mužů a žen, vykonávajících stejné zaměstnání na stejném pracovišti v soukromé sféře, je v ČR průměrně 10% rozdíl. Věk a dosažené vzdělání jsou již zohledněny, takže nehrají v tomto výpočtu žádnou roli. Ve veřejné sféře, kde je větší regulace výdělků, jsou rozdíly v odměňování žen a mužů celkově nižší. Platy žen a mužů, kteří vykonávají stejnou práci na stejném pracovišti ve veřejné sféře, se liší v průměru o 5 %.

[2] V r. 2020 činil GPG v ČR 16,4 %. V roce 2019 byl GPG v ČR 18,9 %, v roce 2015, když začínal projekt MPSV 22 % K ROVNOSTI, byl GPG v ČR 21,9 %.

[3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování.

Nový systémový projekt MPSV

PODPORA A ZVYŠOVÁNÍ KVALITY SLUŽEB V OBLASTI PÉČE A SLAĎOVÁNÍ PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

V lednu 2023 zahájil svoji činnost tříletý projekt MPSV s názvem Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života. Hlavním cílem projektu je další podpora genderově vyvážené účasti na trhu práce a zlepšení rovnováhy mezi prací a osobním životem žen a mužů.

Potřeba sladění práce a péče se v určité fázi života týká téměř každého člověka. Zatížení péčí je přitom ve společnosti rozloženo z hlediska genderu nerovnoměrně. Ženy obvykle zabezpečují více činností, ať už v péči o děti či starší rodinné příslušníky, což má mnoho negativních dopadů – nižší zaměstnanost žen, s tím související nižší výdělků a následně i nižší důchody. Ačkoliv se český systém sociální (potažmo rodinné) politiky v posledních letech výrazně proměnil a odstranil řadu strukturálních překážek, stále je podíl mužů/otců v péči nízký. Jedním z nejčastějších důvodů obtížného sladění pracovního a rodinného života je nedostatek místně a finančně dostupných služeb, včetně služeb péče o předškolní děti. V tomto ohledu ČR dlouhodobě zaostává za evropskými státy, i přes podporu a rozvoj v posledních letech je nabídka služeb péče především pro nejmladší děti stále nedostatečná. Důležité je v kontextu finanční dostupnosti cíleně podporovat vznik veřejných dětských skupin (DS) zejména ve spolupráci s obcemi. Pro výhledové zakotvení nároku na místo v DS od jednoho roku věku jsou obecní DS nebo DS zřízené ve spolupráci s obcí klíčové. Ne vždy však má samospráva zkušenost s plánováním a realizací opatření na podporu sladování rodinného a pracovního života, a tak může stát oblast služeb péče o děti na okraji zájmu. Kromě možností sladování je pro pečující nezbytná dostatečná efektivní informovanost ze strany státní správy. Dostupné výzkumy a studie (např. výstupy projektu [Starám se a pracuji](#), aktuální výzkum VÚPSV k rodinám sólo rodičů během pandemie Covid-19 ukazují, že pokud se občané/zaměstnanci dostanou do životní situace, kdy pečují o člena rodiny, nemají dostatek informací a neví, kde hledat pomoc a jaká opatření jim mohou pomoci. Dostatek informací často nemají ani zaměstnavatelé. Pečující nakonec volí takové řešení, které je pro ně v konkrétní situaci dosažitelné, ale nepokrývá zcela nebo odpovídajícím způsobem reálné potřeby. To má v důsledku významný negativní vliv jak na kvalitu života pečujících, tak na schopnost udržet si nebo získat zaměstnání i na situaci jejich blízkých. Týká se to nejen pečujících o starší nebo příbuzné se zdravotním postižením, ale i rodičů malých dětí. Ukazuje se, že stále chybí dostatečná informovanost o nastavení a podobě benefitů, možnostech jejich čerpání a využívání (např. flexibilní čerpání rodičovského příspěvku, neznalost mateřské a rodičovské dovolené, možnosti pracovat při RP apod.).

Na základě těchto východisek byly formulovány klíčové aktivity projektu:

- Usnadnění přístupu pečujících k informacím a zjištění potřeb
- Podpora zapojení mužů v péči o děti a další závislé členy
- Zvyšování dostupnosti a kvality dětských skupin

Usnadnění přístupu pečujících k informacím a zjištění potřeb

Aby mohly orgány státní správy vhodně a efektivně zacílit opatření na podporu informovanosti v oblasti péče, je nezbytné znát potřeby pečujících a jejich aktuální bariéry v přístupu k informacím. Za tímto účelem bude provedeno reprezentativní šetření pečujících osob. Skrze něj a doplňující rozhovory s pečujícími získá státní správa důležité údaje o situaci pečujících, dojde k identifikaci hlavních nedostatků v oblasti informovanosti pečujících osob a rovněž k identifikaci potřeb pečujících. Na závěrečnou výzkumnou zprávu naváže dokument Doporučení pro koncepční činnost v oblasti podpory pečujících (dále jen „Doporučení“), který zohlední výstupy realizovaného šetření a představí návrh opatření pro další směřování k podpoře informovanosti o službách a dalších opatření. Obsah Doporučení bude využit v rámci koncepční činnosti odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí v dané oblasti. Zjištění budou dále využita k vytvoření informační příručky, která bude umístěna na současném webu MPSV v sekci Rodina.

Podpora zapojení mužů v péči o děti a další závislé členy

Také v rámci této aktivity bude realizováno analytické šetření, tentokrát s cílem získat zpětnou vazbu od samotných mužů. Šetření se specificky zaměří na aktuální nastavení dávkové podpory a dalších benefitů ve vztahu k umožnění péče (např. otcovské poporodní péče, rodičovskému příspěvku, specifická volna apod.) a rovněž bariéry, které muže z péče vylučují či odrazují. Na základě výsledků šetření bude zpracováno Doporučení pro tvorbu politiky v oblasti podpory mužů v péči o děti a další závislé osoby. Výsledky šetření a zpracované doporučení využije zejména MPSV během plánování a realizace opatření na podporu otců v péči o děti a na podporu opatření směřem ke zvýšení participace mužů v péči.

Zvyšování dostupnosti a kvality dětských skupin

Tato aktivita se soustřeďuje na metodickou podporu obcí a dalších poskytovatelů služeb péče o dítě v dětské skupině formou workshopů, online školení a individuálních konzultací, kde zájemci mohou získat kompletní informace ke zřízení a provozování DS. V návaznosti na cíl zvýšení kvality mateřských škol a zařízení péče o děti mladších 3 let bude zajištěna dostatečná nabídka dalšího vzdělávání (skrže e-learning) pro pečující osoby v dětských skupinách. Zásadním výstupem této aktivity je návrh koncepce předškolní péče. Koncepce bude shrnovat nastavení současného systému v oblasti předškolní péče a vzdělávání, včetně financování a návrhu na vytvoření páteřního systému předškolní péče za využití současných i inovativních nástrojů (dětské skupiny, mikrojesle, příklady zahraniční dobré praxe apod.), včetně zhodnocení možností právních nároků předškolních dětí v systému a podpory zapojení dětí ze sociálně vyloučených lokalit (SVL). Koncepce je vypracovávána s mezerortním přispěním – kromě odborníků z oblastí vzdělávání, ekonomie a sociologie se jeho přípravu účastní i kolegové z ministerstev vnitra, financí, školství, České školní inspekce a zástupci Svazu měst a obcí a Sdružení místních samospráv.

Kontaktní osoba:

Mgr. Miroslava Šircová

věcná garantka projektu

miroslava.sircova@mpsv.cz

Webové stránky projektu:

www.dsmpsv.cz

DOTAČNÍ VÝZVA MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ K PŘEDKLÁDÁNÍ ŽÁDOSTÍ O POSKYTNUTÍ DOTACE V RÁMCI MIMOŘÁDNÉHO DOTAČNÍHO TITULU PRO DOČASNÉ AKTIVITY NA PODPORU RODIN Z UKRAJINY S DĚTI (ZEJMÉNA VE VĚKU DO 6 LET)

MPSV ve spolupráci s UNICEF vyhlásilo i pro rok 2023 nové kolo mimořádné dotační výzvy na podporu dočasných aktivit pro rodiny z Ukrajiny s dětmi (zejména ve věku do 6 let).

Cílem mimořádné dotační výzvy bylo podpořit služby pro rodiny s dětmi (zejména předškolního věku) s adaptačním a/či integračním charakterem, realizované od ledna do poloviny července 2023. Oprávněnými žadateli v rámci výzvy byly nestátní neziskové organizace, obce, kraje či příspěvkové organizace obcí a krajů, které působí v prorodinné oblasti či v oblasti začleňování cizinců a práce s menšinami.

Podporu mohly v tomto kole žádat i poskytovatelé sociálních služeb, avšak pouze na aktivity, které neprovozují v rámci zákona o sociálních službách. Nově mohly o dotaci požádat i dětské skupiny, a to na podporu personálních kapacit v případě, kdy dětskou skupinu navštěvuje dítě se speciálními potřebami, a to např. včetně prožití válečné situace. Příjem žádostí byl již ukončen a u většiny žádostí bylo rozhodnuto o jejich finanční podpoře/nepodpoře.

Na webových stránkách MPSV jsou dostupné předběžné výsledky. V druhé polovině roku 2022 proběhlo první kolo dotační výzvy, v rámci něhož bylo podpořeno 29 žádostí z celkem 31 podaných. V loňském roce bylo vyplaceno cca 5,3 mil. Kč (stanovená alokace 12 mil. Kč nebyla vyčerpána). Pro rok 2023 bylo k dispozici přibližně 18,7 mil. Kč. MPSV však obdrželo celkem 81 žádostí s celkovou požadovanou částkou cca 44 mil. Kč.

unicef

pro každé dítě

Vzhledem k omezené finanční alokaci byly k prioritní podpoře vybrány projekty obsahující aktivity typu péče o děti předškolního věku, rozvoj rodičovských kompetencí, aktivity na podporu duševního zdraví či neformální výuka jazyka. Finálně bylo podpořeno 51 projektů. Celková alokace byla nakonec 19 mil. Kč (v rámci schváleného workplanu došlo ke změnám a finance nevyužité na jinou plánovanou aktivitu byly využity pro dotační výzvu). Organizace, jež obdrží finanční dotaci, budou povinny každý měsíc vykazovat počty dětí a dospělých, kteří budou skrze aktivity financované z dotace podpořeni. Mimořádná dotační výzva na podporu dočasných aktivit pro rodiny s dětmi z Ukrajiny byla v letošním i loňském roce realizována díky spolupráci s organizací UNICEF, a to konkrétně v rámci workplanu uzavřeném na období červenec 2022 – červenec 2023. Nyní probíhají jednání o budoucí podobě spolupráce.

unicef

Kontaktní osoba:

Mgr. Kamila Vlčková

kamila.vlckova@mpsv.cz

Zvyšování kvality dětských skupin

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

MPSV se dlouhodobě snaží nejen o nárůst počtu dětských skupin, kterých je aktuálně evidováno necelých 1 500, ale také o zvyšování jejich kvality. Jednou z cest, jak toho dosáhnout, je prohlubování kvalifikace pečujících osob, které bude mít pozitivní dopad na práci s dětmi. Z toho důvodu již od října roku 2021 (prostřednictvím novely zákona č. 247/2014 Sb.) platí povinnost dalšího vzdělávání pečujících osob v dětské skupině.

Další vzdělávání pečujících osob

Poskytovatelé dětských skupin by měli zajišťovat potřeby pečujících osob a plánovat oblasti jejich dalšího vzdělávání, a to s ohledem na potřeby dětské skupiny, skladbu dětí a aktuální témata v oblasti výchovy a péče o dítě. Pro pečující osoby je povinnost absolvovat další vzdělávání v oblasti péče o děti uložena v rozsahu minimálně 8 hodin za kalendářní rok. Dále je také vyžadováno jedenkrát za 2 roky absolvovat kurz první pomoci zaměřený na dětský věk. Vzdělávání se musí zúčastnit všechny pečující osoby bez ohledu na to, zdali jsou zaměstnány na pracovní smlouvu, dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti. Časové dotace dalšího vzdělávání jsou uloženy pouze pro osoby, které jsou zaměstnány po celý kalendářní rok. Vzdělávání může mít prezenční či distanční podobu a může se jednat o kurz ve vzdělávacím zařízení nebo na pracovišti zaměstnavatele či odbornou stáž uzavřenou na základě písemné smlouvy mezi poskytovatelem a zařízením zajišťujícím odbornou stáž. Kvalita dalšího vzdělávání je jedním z kritérií posuzovaných v rámci kontroly dodržování standardů kvality péče o dítě v dětské skupině, kterou má ve své gesci MPSV.

Nabídka dalšího vzdělávání ze strany MPSV

Nejen pečující osoby mohou využít online workshopy, které nabízí MPSV zdarma [zde](#). Pro pečující osoby jsou dostupné workshopy a semináře také v online formě a v roce 2023 se bude již existující nabídka dále rozšiřovat. Aktuálně zpracovaná témata se týkají například sledování vývoje dítěte, logopedie u dětí předškolního věku, děti se specifickými potřebami či adaptace a vývoj dítěte. Zpětná vazba k e-learningu je obecně velmi pozitivní, účastníci oceňují především vysokou flexibilitu, časovou úsporu, aktuálnost témat vzhledem k potřebám dětských skupin a výběr lektorů se znalostí specifík této služby.

V e-learningu MPSV se již registrovalo více než **3 170 účastníků** a celkem bylo dokončeno přes **11 000 kurzů**. Každý účastník po absolvování vzdělávacího semináře obdrží certifikát.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jiřina Kunášková
vedoucí oddělení
jirina.kunaskova@mpsv.cz

E-LEARNING V PRAXI POHLEDEM PEČUJÍCÍCH OSOB Z DS MPSV 4 - SOVIČKY

E-learningové vzdělávání nám velmi pomohlo především v období, kdy byla dětská skupina zavřená, v „době Covidové“. Ale využívaly jsme ho i v nedávné době. Zúčastnily jsme se on-line kurzů a využily jsme i kurzy předtočené, do kterých můžeme kdykoliv vstoupit. Vybíraly jsme témata, která souvisela především s dětmi a mohla rozšířit naše znalosti nebo poskytnout úplně nové informace. Absolvovaly jsme témata: psychologie dětí a pečujících osob, problematika hyperaktivních a hypersenzitivních dětí, výtvarné techniky, polytechnická výchova, předcházení vyhoření, verbální a neverbální komunikace a další. Kromě toho byla i nabídka kurzu bezpečnosti práce, požární ochrany a vedení ženského kolektivu.

Náplně těchto kurzů nám již několikrát pomohly vyřešit situace, které by dříve mohly být pro nás komplikací. Tento model nám vyhovuje, jelikož nám usnadňuje další vzdělávání bez toho, abychom přerušovaly nebo omezovaly pracovní dobu.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jiřina Kunášková
vedoucí oddělení
jirina.kunaskova@mpsv.cz

Seniorská politika nás zajímá

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PĚČE O DĚTI (216)

Ke konci roku 2022 definitivně skončil projekt [Implementace politiky stárnutí](#) na krajskou úroveň. MPSV si uvědomuje, že populace stárne, a proto měl projekt ještě i v posledním půlroce důležitý úkol, dokončení zpracování srovnávací analýzy českého a německého modelu systému dlouhodobé péče. Konkrétně se jedná o [Komparativní analýzu](#) německého systému pojištění Pflegeversicherung, která byla zpracována společností ACCENDO s.r.o. Tím, že populace stárne, jsou do budoucna předpokládány zvýšené náklady na dlouhodobou péči, ať již poskytovanou neformálními pečujícími, terénními sociálními službami nebo pobytovými zařízeními. V Česku je zdravotní pojištění a sociální pojištění oddělené a financování sociálních služeb a čerpání příspěvků na péči jde zcela mimo jakýkoli pojistný systém. V Německu je systém pojištění úzce provázán se zdravotním pojištěním.

Z uvedené analýzy vyplynuly návrhy doporučení pro Českou republiku:

- Zavést pojištění z příjmů zaměstnanců. ▪ Vytvořit Fond pojištění sociální péče, pod správou ČSSZ. ▪ Pověřit MPSV povinností vytvářet 1x ročně zprávu o kapacitě a financování služeb sociální péče, vydávat metodické pokyny a organizovat pravidelná jednání s koordinátory krajských střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb. ▪ Pověřit MPSV dlouhodobým sledováním efektivity všech sociálních služeb v síti vytvořením systému pro jednoznačnou evidenci uživatelů sociálních služeb, respektující pravidla GDPR, který umožní sledovat cestu uživatele jednotlivými službami. ▪ Stanovit povinnosti obcí v samostatné působnosti v oblasti služeb sociální péče. ▪ Sjednotit posouzení přidělování a výplatu příspěvku na péči pod jednu instituci. ▪ Zajistit předvídatelnost financování sociálních služeb na víceleté období. ▪ Sjednotit pravidla pro poskytování dotací poskytovatelům služeb sociální péče napříč kraji. ▪ Zavést dobrovolné připojištění na dlouhodobou péči formou soukromoprávního pilíře existujícího mimo rámec veřejně financovaných modelů služeb sociální péče. Celé znění Komparativní analýzy německého systému pojištění Pflegeversicherung naleznete [zde](#).

Seniorská politika v letošním roce změnila na rezortu práce a sociálních věcí své působíště.

Nově spadá pod Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí. Skloubením seniorské a rodinné politiky vyjadřuje MPSV vzájemné propojení a vnímání obojího v souvislostech na sebe navazujících.

V současné době MPSV finalizuje **Akční plán Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025**, kdy formuluje cíle a opatření, která vyjadřují vize seniorské politiky. Seniorská politika vytyčuje směry, které jsou svými agendami průřezové, týkají se nejrůznějších témat či odvětví, která je potřeba nastavit a řešit. Konkrétně se jedná např. o dostupnější a kvalitní sociální a zdravotní služby, dostupné a bezbariérové bydlení, spravedlivé důchody, podporu sendvičové generace a neformálních rodinných pečujících, podporu rodiny a mezilidských vztahů, bezpečný život seniorů, boj proti diskriminaci, násilí, šmejdům, zvýšení ochrany spotřebitele, podporu celoživotního učení, trhu práce a aktivního stárnutí, podporu bezbariérového veřejného prostoru, osvětu a medializaci tématu stárnutí a v neposlední řadě přípravu státu na stárnutí společnosti. Ministerstvo nezapomíná na podporu rozvoje digitálních dovedností, také na posilování osobní zodpovědnosti a mezigenerační solidarity.

I pro letošní rok MPSV vyhlásilo dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností, spočívající v hájení zájmů a práv seniorů a aktivitách, které vedou ke společenskému uplatnění seniorů.

Prostřednictvím této dotace rezort cílí např. na podporu mezigenerační spolupráce, mentoring, provoz dobrovolnické sítě a dobrovolnictví cílené na seniory, advokacii a hájení práv neformálně pečujících, duševní zdraví seniorů, sportovní aktivity a zlepšení životního stylu seniorů a prevenci sociálních či zdravotních komplikací, vzdělávací aktivity, osvětové činnosti a další.

Kontaktní osoba:
Mgr. Jana Řeháková Fučíková
jana.rehakova2@mpsv.cz

Národní dotační tituly

ODDĚLENÍ FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, SOCIÁLNÍ PRÁCE A SPOD (261)

Dotace poskytovatelům sociálních služeb s nadregionální či celostátní působností

V roce 2023 bylo možno stejně jako v předchozích letech požádat o neinvestiční dotaci na podporu sociálních služeb s nadregionálním či celostátním charakterem. Tento dotační titul je určen výhradně registrovaným sociálním službám. Pro rok 2023 došlo k zásadnější úpravě Metodiky tohoto dotačního programu, a to v tom smyslu, že posuzování splnění kritérií nadregionality, případně specifické cílové skupiny a inovativnosti, probíhalo až v rámci hodnocení jednotlivých žádostí, a nikoliv před vyhlášením dotačního titulu. Žádosti bylo možno podávat v termínu od 6. února 2023 do 1. března 2023, žádost podalo 115 organizací na 229 sociálních služeb. Celková alokace k rozdělení v tuto chvíli činí 1.520.210.324 Kč. První splátka dotace podpořeným organizacím ve výši 60 % přiznané dotace byla vyplacena do konce března 2023.

Národní dotační titul Rodina

Cílem národního dotačního programu je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. MPSV přijalo v říjnu loňského roku 357 žádostí pro rok 2023, celková alokace byla stanovena 170 mil. Kč. V lednu 2023 byly vyhlášeny předběžné výsledky. Dotační komise zasedala 13. března 2023 a rozhodla o podpoře 277 projektů ve celkové výši 169 243 183 Kč, byl kladen důraz na projekty v co nejvyšší kvalitě. Poslední podpořený projekt dosáhl min. počtu 80 bodů. Výsledky byly vyhlášeny dne 15. března 2023 na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. Žadatelé obdrželi rozhodnutí o výši dotace, která byla vyplacena do konce měsíce března 2023.

Soutěž Obec přátelská rodině a seniorům

Dotační titul na podporu obcí v oblasti rodiny a seniorů byl vyhlášen 24. ledna 2023. Uzávěrka žádostí byla stanovena na 20. března 2023. Po vyhlášení dotačního titulu proběhl v únoru 2023 online seminář pro zájemce o tento dotační titul.

Přestože byla pro rok 2023 změněna metodika – tj. sloučení dotačních oblastí Obec přátelská rodině a Obec přátelská seniorům do jedné dotační oblasti s názvem Obec přátelská rodině a seniorům, zájem se strany obcí, městysů, měst, městských částí a obvodů byl enormní.

Ke dni 20. března 2023 bylo evidováno celkem 82 žádostí to této soutěže. Aktuálně probíhá proces hodnocení. Výplata oceněných subjektů by měla proběhnout do konce měsíce května 2023 s tím, že na 20. června 2023 je opět plánováno slavnostní vyhlášení vítězů za účasti zástupců MPSV a spolutvařovatelů organizací.

Dotační titul Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností

V lednu 2023 přešel dotační titul na podporu seniorských organizací s celostátní působností pod oddělení 261, které pokračovalo v nastaveném postupu dle metodiky. Do 9. ledna 2023 byl termín pro podávání žádostí prostřednictvím aplikace OK služby senior. Po uzavření systému bylo řádně podáno celkem 46 projektů organizací z celé České republiky. Následovala kontrola správnosti povinných příloh a poté školení interních a externích hodnotitelů. V průběhu února/března došlo k hodnocení žádostí ze strany interního a externího hodnotitele. S ohledem na technické problémy v rámci aplikace nebylo možné vyplatit dotace v termínu, dotace na podporu veřejně účelných aktivit na podporu seniorů budou vyplaceny do konce měsíce května 2023.

Kontaktní osoba:
Ing. Michal Špaček
vedoucí oddělení
michal.spacek@mpsv.cz

Aktuality z koncepce ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče

ODDĚLENÍ KONCEPCE NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE (233) A ODDĚLENÍ KONCEPCE OCHRANY PRÁV A DĚTÍ A TRANSFORMACE SLUŽEB PRO RODINY A DĚTI (234)

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí

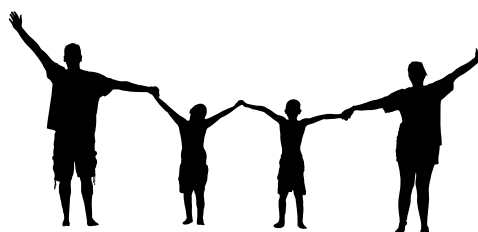
Práce na novelizaci zákona o sociálně-právní ochraně dětí (ZSPOD) pokračily počátkem roku k vnitřnímu připomínkovému řízení, které bylo ukončeno v lednu. Po vypořádání meziresortního připomínkového řízení měl být návrh v průběhu dubna předložen vládě. Spolu se ZSPOD je navrhována změna zákona o zdravotních službách, občanského zákoníku a zákona o zvláštních řízeních soudních.

Hlavní okruhy změn, které by měla novela přinést:

- Zprostředkování náhradní rodinné péče (zprehlednění a zrychlení řízení o zařazení do evidence žadatelů, podklady pro odborné posuzování, vlastní zprostředkování).
- Zajištění podpory a pomoci pro rodiny pečující o dítě svěřené do péče jiné osoby – tzv. svěřenectví (rozšíření okruhu osob pečujících, jasné oddělení osob pečujících ve svěřenectví – příbuzní/osoby blízké od osob vykonávajících pěstounskou péči (PP) – zprostředkování pěstouni).
- Změny v úpravě dohod o výkonu pěstounské péče (zrušení správního rozhodnutí o právech a povinnostech osoby pečující/osoby v evidenci, navázání nároku na odměnu pěstouna nebo příspěvku při PP na uzavření dohody o výkonu PP, zvýšení státního příspěvku na výkon PP).
- Poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenými osobami (nové vymezení okruhu činností, zrušení úpravy zařízení SPOD s výjimkou ZDVOP, nová úprava odborné způsobilosti a registru pověřených osob, doplnění důvodů pro odnětí pověření).
- Hromadné poručenství a opatrovnictví dětí (jednoznačné oddělení od poskytování sociálně-právní ochrany dětí, včetně samostatné úpravy standardů kvality a financování; souběžné rozšíření návrhových oprávnění OSPOD + oprávnění OSPOD vstoupit do zahájeného soudního řízení).
- Zrušení úpravy dětského domova pro děti do 3 let věku.

Projektová činnost MPSV

Koncem roku 2022 a počátkem roku 2023 zahájily činnost dva nové projekty MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“ a „Standardizace procesů zabezpečení náhradní rodinné péče o děti“. Oba projekty jsou i nadále zaměřeny na přímou podporu terénu (práce s dětmi a rodinami) a na návrh systémových změn.

Sjednocení přístupu k ohroženým dětem

Počátkem roku 2023 zahájil svou činnost tříletý systémový projekt „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“. Projekt prioritně vychází z cílů Národní strategie ochrany práv dětí 2021-29 a reaguje na zásadní systémový deficit, kterým je roztržitost péče o ohrožené děti v České republice. Tento přetrvávající stav má celkový negativní dopad na kvalitu, efektivitu, neohospodárnost, rychlost a dostupnost poskytované podpory a pomoci.

V současné době sice existují jak standardizované, tak doporučené postupy pro práci s ohroženými dětmi. Tyto jsou však vytvořeny na základě resortní příslušnosti a jsou značně robustní, což znamená, že se v některých případech duplikují, zatímco v jiných jsou identifikována prázdná místa, která nejsou pokryta žádným ze zapojených aktérů.

Dodržování a uplatňování těchto postupů se mnohdy děje veskrze formalizovaně a jejich naplňování není uspokojivé. Ve svých důsledcích je současná povaha systému proti evidence based zásadám, které jsou jednou ze žádoucích perspektiv.

Jedním z předpokladů kvalitní a efektivní práce s ohroženými dětmi je určitá míra jistoty, že se dítěti a rodině dostane včas adekvátní podpory. Vzhledem k množství aktérů a již zmíněné roztržitosti systému tato jistota není dětem a rodinám v současnosti garantována. Předmětem tohoto projektu je vytvoření podmínek pro sjednocení přístupu k ohroženým dětem nastavením optimálního modelu a základních standardů, procesů a postupů multioborové spolupráce napříč resorty a tvorbou jednotné komunikační strategie pro srozumitelné informování všech aktérů a veřejnosti o otázkách SPOD. Zvláštní pozornost je věnována možnostem rozvoje participace dětí v rozhodovacích procesech systému SPOD a rozvoji funkčního systému profesní podpory pro pracovníky SPOD. Cílem projektu je pak vytvořit podmínky pro sjednocení přístupu k ohroženým dětem nastavením základních standardů, procesů a postupů spolupráce napříč resorty.

Jednotlivé klíčové aktivity, kterých je celkem pět, sledují dílčí cíle. Pokud bychom měli vyjmenovat ty hlavní, jsou to nastavení optimálního modelu fungování a jednoznačné, standardizované postupy a metody řízení kvality s jasně definovanými měřitelnými ukazateli pro práci s ohroženými dětmi. Dále pak rozvinutí funkčního systému profesní podpory pro pracovníky SPOD na základě tzv. kompetenčního modelu a řešení problematiky práce s rodičovskými kompetencemi. Další z aktivit je zaměřena na již zmiňovanou participaci dětí a má za cíl tuto participaci podpořit zejména v rozhodovacích procesech systému SPOD vč. šíření osvěty o principech participace dětí u odborné a široké veřejnosti. V pořadí čtvrtá aktivita podporuje multioborovou spolupráci a nastavuje pravidla pro poskytování služeb na úrovni jednotlivých krajů. Poslední aktivita pak tyto aktivity propojuje a spojuje, a to ve formě návrhu dlouhodobé komunikační strategie týkající se témat zahrnutých do [Národní strategie ochrany práv dětí 2021-2029](#) se zaměřením na odbornou i laickou veřejnost. V tomto okamžiku totiž neexistuje na MPSV jednotná komunikační strategie, která by dokázala dlouhodobě, odborně správně, ale i srozumitelně, informovat všechny zapojené aktéry o otázkách sociálně-právní ochrany dětí, kompetencích jednotlivých složek tohoto systému a možnostech, které nabízí ohroženým dětem a jejich rodinám. Důsledkem nejednotné komunikace je nepřehlednost systému pro laickou veřejnost, vznik mnoha mýtů a zavádějících informací o práci OSPOD, náhradní rodinné péči, ústavní výchově a mnoha dalších oblastech péče o ohrožené děti, které v mnoha případech komplikují nebo zcela znemožňují poskytování efektivní podpory a pomoci potřebným dětem a jejich rodinám.

Standardizace procesů zabezpečení náhradní rodinné péče o děti MPSV díky projektu „Standardizace procesů zabezpečení náhradní rodinné péče o děti“ aktivně podporuje zapojené kraje, mapuje jejich potřeby v oblasti NRP a snaží se najít ideální scénáře, jak zvýšit počet zájemců a zájemkyň o NRP pro ohrožené děti. Projekt byl spuštěn k 1. 11. 2022 a jeho realizace potrvá do 31. 12. 2025. Ve stanoveném čase bude snaha o zefektivnění a zjednodušení procesu zabezpečení NRP pro ohrožené děti. Součástí projektu je i odvysílání čtrnáctidílného dokumentu České televize „Plné hnízdo“ z prostředí pěstounských rodin. Cílem je oslovit ty, kteří si už někdy s myšlenkou stát se pěstounem pohrávali, a zároveň podpořit rodiče, kteří se potýkají s výchovnými problémy svých dětí.

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Více informací ohledně náhradní rodinné péče je možné zjistit na infolince 770 169 155 a na webovém rozcestníku [zde](#). V rámci projektu vznikne „Pracovní skupina MPSV na podporu pěstounů a kampaňových aktivit k hledání zájemců o náhradní rodinnou péči“, která má za cíl posílit kampaňové aktivity jednotlivých krajů, podpořit vzájemné sdílení příkladů dobré praxe a hledat cesty, jak efektivněji najít pro děti, které to potřebují, náhradní rodiče. Projekt je složen ze 6 klíčových aktivit, které přispějí ke sjednocení přístupu k posuzování zájemců a zájemkyň o NRP, a to na základě jednotně definovaných kompetencí nutných pro naplnění potřeb dětí čekajících na zprostředkování NRP. Díky jasnému nadefinování informací, které jsou potřeba pro posouzení potřeb dítěte a kompetencí zájemce o NRP, dojde rovněž k zefektivnění a sjednocení spisové dokumentace. To umožní rychlejší a kvalitnější proces párování dětí a zájemců/zájemkyň, a tedy rychlejší svěření dítěte do NRP. Jasná kritéria posuzování zájemců a zájemkyň o NRP rovněž umožní pracovat s nimi na rozvoji takových kompetencí, které jsou potřeba pro práci s dětmi se specifickými potřebami

Kontaktní osoba:
Mgr. Milena Černá
milena.cerna@mpsv.cz

Dětské skupiny jako svět pro děti do tří let

PŘESTAVENÍ PUBLIKACE

Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity byl v letech 2019 až 2022 realizován projekt Pedagogika raného věku v institucích denní péče v ČR (TL02000306) s cílem přispět k rozšíření výzkumné oblasti rané výchovy a péče v české pedagogice: Zmapoval zkušenosti klíčových aktérů v různých typech zařízení rané výchovy a péče o děti ve věku do 3 let (především dětské skupiny a MŠ třídy pro dvouleté děti) a zanalyzoval je společně se současnými diskuzemi o rané výchově a péči v širších sociologických, pedagogických a historických souvislostech. Projekt byl realizován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci [Programu ETA](#). Pro náš newsletter jsme si s projektovým týmem povídali o tom, jak projekt vznikl a jak jeden z jeho hlavních výstupů, kniha Svět pro děti do tří let – Vhledy do současné podoby rané výchovy a péče v ČR, může pomoci v praxi dětských skupin.

Nápad k projektu a posléze ke knize vznikl mimo jiné na základě vlastních zkušeností, které samy autorky knihy s dětskými skupinami mají – jako matky dětí, které do dětské skupiny chodily/chodí, respektive jako pedagožka/majitelka dětské skupiny: „Hlavní motivací bylo, že jsme chtěly přispět k tomu, aby rodiče a pečující personál i jinak zainteresovaná veřejnost měli k dispozici více informací o tom, jak dětské skupiny a MŠ třídy pro dvouleté děti fungují.“ Díky tomu, že samy zažily provoz dětské skupiny (a to jak z pozice ředitelky/pedagožky, tak i z pozice rodičů), věděly, že mnoha rodičům chybí relevantní informace o provozu DS, a nejsou si třeba úplně jisté, jestli už je jejich dítě připravené chodit pravidelně do kolektivu dětí, a co vlastně můžou od takového zařízení očekávat: „Přestože dětské skupiny v době psaní návrhu projektu už nebyly úplnou novinkou, měly jsme pocit, že spoustě rodičům se třeba spíš vybaví nějaké vlastní – ne vždy pozitivní – vzpomínky na jesle, než že by měli konkrétní představy o tom, jak to chodí v dětských skupinách, a to jsme chtěly změnit. Kromě toho na jaře 2018 proběhla debata o zapojení dvouletých dětí do mateřských škol, v rámci které se objevovalo nepodložené strašení rodičů, že skupinová péče je pro děti mladší tří let škodlivá. Jak jsme tyto diskuse sledovaly, uvědomily jsme si, jak moc v těchto debatách chybí zkušenosti ze současných zařízení.“

Toto uvědomění se sešlo s příležitostí podat projektový návrh do grantové soutěže Technologické agentury ČR a s dlouholetou výzkumnou praxí všech členek projektového týmu. Ředitelka projektu Mgr. Martina Kampichler, Ph.D. je socioložkou a dlouhodobě se zabývá ranou výchovou a péčí o děti ve věku do tří let v současné době především z koncepčního hlediska s ohledem na kvalitu nabízených služeb.

Předškolní pedagožka a ředitelka dětské skupiny Mgr. et Mgr. Lucie Grúzová, Ph.D. přispěla svými dlouholetými zkušenostmi – a to jak z pedagogické praxe v dětské skupině, tak i ze svého výzkumného zaměření, v rámci kterého se dlouhodobě zabývá věkovou skupinou dětí do tří let. Socioložka Lucie Jarkovská, Ph.D. díky svým dlouholetým zkušenostem s tímto přístupem efektivně organizovala a realizovala etnografický výzkum zaměřený na každodennost dětí v zařízeních rané výchovy a péče a socioložka Mgr. Katarína Slezáková ji jednak podporovala při sběru rozhovorů a výzkumně se zaměřila na nové poznatky ze sociologie dětství. „Když jsme projekt psaly, přišlo nám to propojení sociologického a pedagogického pohledu zajímavé. Na jedné straně širší pohled na to, jaký význam mají zařízení rané výchovy a péče ve společnosti, jak se historicky proměnil a jak ho vnímají rodiče, a na druhé straně práce pečujícího personálu a vedení a konkrétní důraz na práci s dětmi, hlavně z hlediska každodennosti. V průběhu projektu jsme pak samy byly velmi pozitivně překvapeny tím, jak úžasně se naše dílčí pohledy doplňují.“ Díky tomu kniha nabízí nejen informace o každodennosti dětí v institucích rané výchovy a péče, o práci ředitelky a pečujícího personálu a o zkušenostech a potřebách rodičů, ale zasazuje tyto informace i do širšího kontextu vývoje rané výchovy a péče.

V praxi tak může kniha sloužit jako informační zdroj pro rodiče (např. formou odkazu na knihu v rámci webové prezentace DS), kteří si tak například mohou vyjasnit některé obecné otázky ohledně docházky do DS nebo získají konkrétnější představu o tom, na co se zeptat a na co si dát pozor, a uvidí, že v otázkách, které si kladou, nejsou sami, stejně jako v obavách, které řeší, a navíc se můžou inspirovat zkušenostmi jiných. Kniha je však také přínosná pro pečující personál.

Z vlastních zkušeností víme, jak důležitá je funkční komunikace mezi rodiči a pečujícími personálem. Pro obě strany ale může být občas těžké, vžít se do situace toho druhého. Kniha k tomu nabízí podnětné informace a věříme, že můžou pomoci zvýšit vzájemné pochopení.“

Pokud Vás kniha zaujala, je k dispozici ke stažení [zde](#).

Kontaktní osoba:
Mgr. Martina Kampichler, Ph.D.
kampichler@ped.muni.cz

Perinatální paliativní péče a hospic Dítě v srdci

ZTRÁTA MIMINKA OČIMA POMÁHAJÍ ORGANIZACE

Součástí akčního plánu k naplnění cílů [Evropské záruky pro děti 2022-2030](#) je i poskytování perinatální paliativní péče. U příležitosti představení nové [Konceptce](#) péče o děti se závažnou život limitující a ohrožující diagnózou a jejich rodiny byl uspořádán seminář detailně představující toto téma. Jeho spoluorganizátorem byl Perinatální hospic Dítě v srdci, který se touto problematikou zabývá již od roku 2014.

Dítě v srdci je perinatální hospic. Komu pomáháte?

Pomáháme rodinám zasaženým ztrátou miminka v jakékoli fázi těhotenství, během porodu i krátce po něm. Podporujeme i ty, kteří během těhotenství zjistí, že jejich miminko má nějakou život limitující vadu a bude žít jen krátce, ale rozhodnou se těhotenství neukončit. Poskytujeme jim informace a představujeme možnosti, které v dané situaci mají. Ztrátu miminka od 2. trimestru do období krátce po porodu v ČR prožívá zhruba 2500 rodin ročně.

Co bylo impulsem k založení Dítě v srdci?

Na základě vlastní zkušenosti jsem před lety zjistila, že perinatální paliativní péče není v České republice dostatečná. Inspirací k založení se mi pak stala Amy Kuebelbeck, americká novinářka a přední osobnost perinatální paliativní péče. Po osobním setkání v roce 2011 jsem se rozhodla tuto oblast u nás rozvíjet, čerpala jsem ze zkušeností z nastavených standardů v USA a ve Velké Británii. Dítě v srdci bylo založeno v r. 2014 a od roku 2019 se stalo první registrovanou sociální službou tohoto typu.

Jakou pomoc rodiny po ztrátě miminka potřebují?

Rodiče často potřebují psychickou podporu, hledají odpovědi na otázky ze sociálně-právní oblasti, například zda mají nárok na peněžitou podporu v mateřství, rodičovskou dovolenou, nemocenskou. Obrací se na nás s dotazy o možnostech vybavení pohřbu, ale třeba se dotazují i na to, jakým způsobem mají o ztrátě informovat své okolí či jak to vysvětlit starším sourozencům. Někdy nás nekontaktují přímo rodiče, ale třeba jejich příbuzní či přátelé, kteří hledají možnosti, jak rodiny při ztrátě miminka mohou sami podpořit.

Pro rodiny to musí být šok...

Na takovou situaci se nedokážete nikdy připravit. Těšíte se na příchod nového života, máte z toho radost, a najednou je všechno jinak. Navíc během krátké doby musíte udělat řadu rozhodnutí, která nelze odložit. Například během 96 hodin rozhodujete, jak naložíte s ostatky miminka. Stává se, že rodina v šoku odmítne pohřeb. Zpopelnění a uložení tělívka pak zajišťuje nemocnice, ale rodičům je po čase líto, že se s miminkem nerozloučili. Rodinám nabízíme dohledání informací, kde je miminko pochováno. Pro rodiny je to velmi cenná informace, že mají místo, kde mohou přijít a zapálit svíčku, dodatečně se rozloučit.

I proto budujete pietní místa pro zemřelé děti?

Ano. Máme pietní místa v Třeboni, Olomouci, v Českých Budějovicích a v Králíkách. Rodiče, kteří nemají místo, kam by chodili zapálit svíčku, velmi často tato místa navštěvují. Přáli bychom si jich v Česku více, ale budování pietních míst je finančně, časově i organizačně velmi náročné.

Rodinám po ztrátě miminka předáváte také memoryboxy, o co jde?

O memoryboxu říkáme, že je to krabice, kterou nechcete, ale stane se tím nejcennějším, co vám zůstane. Pomáhá rodinám uchovat maximální množství vzpomínek na jejich miminko, najdou v něm oblečení pro miminko, dvě identické háčkované hračky – jedna je pro rodiče, jedna zůstává u miminka, deku, sadu pro tvorbu otisků ručiček a nožiček, brožury, kreativní pietní sešit pro období truchlení. Rodiče memoryboxy dostávají od nás bezplatně. Loni jsme předali 452 memoryboxů, jejich celková hodnota překročila hranici 1,1 mil. Kč. Bez podpory a pomoci našich příznivců a dárců bychom to nezvládli.

Kdy a jak rodinám memorybox předáváte?

Považujeme za důležité předávat memorybox rodinám co nejdříve od chvíle, kdy se o ztrátě miminka dozví.

V současné době spolupracujeme s více než čtyřicetkou porodnic v České republice, kam po základním zaškolení zdravotnického personálu naše memoryboxy bezplatně poskytujeme. Rodiny nás také mohou oslovit napřímo a memoryboxy jim posíláme poštou.

S jakou odezvou se setkáváte ze strany porodnických zařízení?

Odezva je velmi pozitivní. V podstatě nás oslovují nemocnice samy, že by chtěly rodinám poskytovat naše memoryboxy. Péče o rodiny při perinatální ztrátě je náročnou situací i pro samotné zdravotníky. Memorybox Dítěte v srdci jim dává pocit, že mohou rodině v těžkých chvílích nabídnout hmatatelnou pomoc a podporu.

Co kromě memoryboxů a pietních míst u vás rodiny mohou najít?

Víme, že v procesu truchlení u rodiny velkou roli hraje možnost sdílet své zkušenosti s někým, kdo prožil podobný příběh. Organizujeme osobní podpůrná setkání rodin a vedeme uzavřenou on-line podpůrnou diskuzní skupinu na Facebooku. Ta má aktuálně více než 1800 členů a vedou ji naši krizoví interventy.

Kdo je dnes součástí týmu Dítěte v srdci?

Dítě v srdci má v týmu krizové interventky, sociální pracovnice, poradkyně pro pozůstalé, psychologičky, psychoterapeutky, gynekoložky, všeobecné sestry, dětské sestry, porodní asistentky, doly i právničku.

Díky vzájemné propojenosti členek celého týmu Dítě v srdci poskytuje rodinám komplexní péči a lépe naplňuje a podporuje potřeby rodin. Působíme v celé ČR, v roce 2021 jsme měli v péči 461 rodin, 2021 to bylo 1158 rodin, v loňském roce již 1960 rodin. Vnímáme, jak potřeba našich služeb vzrůstá.

Jakým způsobem se věnujete vzdělávání odborné veřejnosti či vlastního týmu. Využíváte v týmu psychologickou či terapeutickou podporu?

Velká část našich aktivit směřuje i ke vzdělávání odborné veřejnosti. Vzděláváme zdravotníky, sociální pracovníky a odborníky dalších pomáhajících profesí. Pořádáme kurzy – ať už osobní, tak i on-line, aktivně přednášíme na odborných konferencích. V květnu 2023 připravujeme v Hradci Králové už 2. ročník konference perinatální paliativní péče Dítěte v srdci.

Sami se účastníme řady školení, kurzů či konferencí z oblasti perinatální paliativní péče i paliativní péče obecně, krizové intervence, poradenství pro pozůstalé a z různých oblastí sociální tematiky. V rámci týmu máme pravidelné supervize a osobní porady, kde sdílíme vlastní zkušenosti a poznatky z péče o rodiny.

Vidíte posun v oblasti perinatální paliativní péče za poslední roky?

Téma perinatální ztráty bylo v minulosti značně tabuizováno. Rodinám se nedostávala v podstatě žádná nebo pouze minimální péče. V posledních letech se paliativní péči obecně dostává velkého prostoru. To platí i o perinatální paliativní péči. Péče o rodiny se dynamicky mění. Zdravotnické týmy samy vyhledávají možnosti, jak péči na svém pracovišti posunout. Téma je stále více medializováno, tím se zvyšuje potřebná osvěta i u široké veřejnosti. Věřím, že trend bude pokračovat.

Jaký vývoj byste si přáli do budoucna?

Jedním z našich cílů v perinatální paliativní péči je podíl na postupné přeměně našeho zdravotnictví. Usilujeme, aby perinatální paliativní péče byla poskytována vždy automaticky při ztrátě miminka, nabízela se jako možnost volby i při diagnostikování vážné vývojové vady plodu, začala se vyučovat na lékařských fakultách, na katedrách porodní asistence nebo katedrách sociální práce.

Co je třeba pro naplnění těchto představ?

Máme radost ze současného vývoje, my sami jsme navázali řadu krásných spoluprací se zdravotnickými zařízeními a odborníky paliativní péče. Jsme součástí odborných společností, vzděláváme na fakultách. Vítráme další rozšiřování spolupráce. Bez té to nepůjde. V ruku v ruce je potřeba pracovat i na legislativních změnách. Máme radost, že některé z nich se podařilo i v poslední době naplnit.

A Vaše největší přání?

Přála bych si, aby naše služby nikdo nikdy nepotřeboval.

Pod toto přání bychom se rádi podepsali i my. Moc děkujeme za rozhovor a přejeme Vám i Dítěti v srdci hodně úspěšných kroků v oblasti rozvoje perinatální paliativní péče. Děkujeme.

Perinatální hospic Dítě v Srdci, z.s.
kontakt:

www.ditevsrdci.cz
info@ditevsrdci.cz

